

På lifwets wreda bölja.

En berättelse

ur

Helsingforslifwet

af

En Wandringsman.

„De alla blef det gifwet
Gå sin bana solgläns fram.
Blide wi i lifwetsöfsten.
Stå de dottra nog islanb“.

Helsingfors.

Finska litteratur-Sällskapet trycker

1884.

61
Kopier

I.

Mer än en bland de resande från vårt västra grannland, hvilka wistats och sett sig om i Finlands unga wackra hufvudstad, hafwa lagt märke till hurusom den norra delen af Kronohagen, med dess brantstupande sluttningar, dess små idylliska träkojor, terasformigt radade ofwan om hwarandra, och de små trädgårdarna, äger en påfallande likhet med wisja delar af Södermalm i Stockholm. Och hwad, som är ännu mera anmärkningsvärdt, denna likhet hänför sig icke allenast till det yttre utan äfwen till invånarnes karaktär och slaphyne. Ty liksom de hwilka bygga och bo på Söder i Stockholm i allmänhet äro afkningsvärdt och fredligt folk, så har äfwen Kronohagen sedan långa tider åtnjutit ett rättmätigt anseende som en stilla och hygglig stadsdel, där Helsingforsarne af den gamla infödda stammen häfst triswas. De till ett halst tredje tusende årligen från det inre landet till vår hufvudstad inströmmande mer eller mindre twiswelaktiga existenserna söla sig häfst tal öfwer hufvudet i den södra och wästra delen af staden samt i Tölö och Sörnäs, men endast undantagswis slå sig de till den „lösa“ befolkningen hörande nykomlingarne ned i första stadsdelen, liksom skulle denna utestutande wara inwigd åt det fredliga familjelifwet.

Äfva hör man oftast såväl äldre som yngre Kronohagsboer försäkra att de för intet i världen wille byta bort sina bärg och backar, och händer det någongång att en och annan af händelsernas twång nödgas flytta t. ex. till Kampen eller Rödbärgen, så hör man honom klaga öfwer att han icke får någon „lefwande ro“ förr än han fått komma tillbaka till den kära Kronohagen, där inga Antipossnåsten förpesta omgifningen och inga krogar locka wandraren på hans stig.

Om man förbi nya kemiska laboratoriet och Miniska institutets tomt företager sig en promenad till Nikolaigatans norra ända samt här efter tager af åt höger, så kommer man till en af de högsta platserna inom den finländska hufvudstaden, nämligen Brobärget, ifrån hwars topp öpnar sig en widsträckt utsigt. I söder utbreder sig staden med dess stolta stenhusader och wackra kyrkor samt Statudden och Sweaborgs fästning, i väster Tödlöwisens lugna watten, botaniska trädgårdens och Kassaniemis gröna stränder samt längre i fjärran Tödlöwisens klara böljor, omgifna af täcka willor, på samma sätt som ungdomen på alla håll och lantar är omgifwen af sina willor, samt sofferbruket och Robsahns porterbryggeri, i nordväst resa sig Djurgårdens höjder med wattenledningsborgen högst uppe bland klipporna. I norr städa wi Hagnäs melaniska wärkstad samt willorna wid östra stuwägen, längst i nordost samt reser sig klippbärgen i trakten af Gammelstaden. Något närmare skönjer man Sörnäs lastageplats med dess skog af fartygsbastier samt de wackra holmarne Sum-

paren, Knelten, Blåbärsländet och Sanaholmen, hwilka affpegla sina lummiga uddar i norra hamnens blåa wägor. Och slutligen städa wi rakt i öster Högholmen med dess bråbranta klippor omwäxlande med grönslande lösskog, Kronbärgsfjärden och det widsträckt Degerbländet.

Men Brobärget äger äfwen en sorglig ryktbarhet från forna dagar. Ty på denna plats wärkställes samtliga i Helsingfors afkunnade dödsdomar, och denna tid, då halskuggningsstraffet tillämpades på de till döden dömda, är icke längre bakom oss än att åttilliga äldre personer af det släkte, som än i dag trampar på det moderna Helsingfors breda stenlagda gator, såsom äfwen wittnen kunna berätta om alla enskildheterna wid den senaste afrättningen härstädes i medlet af 1820-talet, då en yngre qwinna såsom förwunnen om att hafwa på ett ohyggligt sätt bragt sin matmoder om lifwet, fick med döden „försona“ sitt brott emot samhället. Wåhända är dess forna bestämmelse att wara „hufvudstalleplats“ orsak till att Brobärget, oaktadt dess närhet till medelpunkten af staden, blifwit hwarken bebyggt eller förskönadt genom planteringar, utan reser sig kallt och skrofligt öfwer Hagnäsundet och liksom blickar mörkt och hotande ned på de wid dess fot belägna små lojorna wid Gengatan, Kristiansgatan och Brobärgstajen. Huru det än må förhålla sig med denna sak, säkert är att wederbörande stadsmyndigheter begått en swår „blunder“, då de icke widtagit någon

som hälst åtgärd för att göra stället till hvad det borde vara, nämligen ett „belydare“, motsvarande i smått hvad det berömda Mosebade är för Stockholm.

Efter dessa förutstående upplysningar och betraktelser öfver lokalförhållandena må vi med läsarens gunstbenägna bifall öfvergå till berättelsens tråd.

Det var en lugn och väder sommarkväll i Juni månad år 1878. Solen hade nyss gått ned bakom Tallbackens högresta furor i Djurgården och förghlde ännu med sitt skimmer de högsta punkterna af Finlands hufvudstad, Nikolaityrkans och ryska lyrlans kupoler, samt astronomiska observatoriets mot Unionsgatan wända facade. Spegellikar och lugn låg norra hamnens hta, endast då och då krusad af årlagen från en och annan roddbåt, som gled sakta fram öfver wattenet. Det var så tyst och fridfullt häruppe i Brobärgsstrakten, där man sällan hör det skärande ljud som åkaredroffornas hjul åstadkomma under sin framsart öfver gatstenarne.

I sitt öppna lammarsfönster wid Kristiansgatan satt den gamle styrmannen Johan Stormbom. Han hade i yngre år varit en rask och hurtig sjöman, som mer än en gång seglat rund Kap Horn ombord å engelsmän och amerikanare, och han hade utstått mängen swår dust mot storm och wilda wågor, men nu hade han sedan omkring tio år tillbata slagit sig i ro på ålderdomen uppå landbacken. Under en resa i de södra polarstrakterna hade gubben ådragit sig en swår förkylning med ty åtföljande reumatiskt wärk, och det var

därför som han alltid, då samtaleet wände sig omkring sjölivet, förtrytsamt uttråde:

„Förre skall skolen gå upp uti wäster, förrän Stormbom ger sig af en gång till på Atlanten.“

Ett arf på några tusen finsta marl, som han fått efter en åfliden syster och den inkomst, som han kunde göra sig genom att under wintermånaderna handleda unge navigatörer i engelska språket och aritmetik, gjorde det möjligt för den gamle „sjöbjörnen“ att se framtiden an utan näringsbestimmer. Dessutom woro Stormboms lefnadswanor enkla och den enda njutning, som han bestod sig war en „kaffebränglare“ eller en tuting en och annan gång på twällkvissten samt den oundärliga sjöflumspipan, som matades med äkta holländsk knaster. Det enda umgänge, som den gamle styrmannen hade, utgjordes af hans swarta bulldog Nero, som han en gång bärgat från ett af besättningen öfvergiftwergiftwetal i Engelska kanalen samt ett par Helsingforssteppare af gamla stammen, med hwilka han regelbundet en gång i wedan plögade sammanträffa på „Norden“ eller på „Freden“, där de wid toddyglasset utbytte åsigter om tidernas föränderlighet, om huru det gått alldeles på rullorna med handel och sjöfart i Finlands hufvudstad m. m. Nej, helt annat war det i forna dagar, då salig gubben Heidenstrauch och kommerserådet Gadd, rådmån Röö och andra storgubbar lefde. Då fans det både fullriggare och barkar i Helsingfors, som hwarje höst kommo hem med joder och kaffe från Rio Janeiro och med bomull från

New Orleans. Och den tiden fans det inga „ångbåtsklarlar“ och „esplanadmatrosar“, utan sjömän, riktiga sjömän med beå på tröjorna och wacklar i händerna. Men nu — ja när det blef fråga om nutidens sjöfart i Helsingfors, så beto de tre sjögubbarne Stormbom, Ytterberg och Stotbäck sig i läppen och grinade försmädligt eller också stöjde de ned förtretet med en klunt toddy brygdt på äkta jamaika rom.

Mot det täcka könet hyste styrman Stormbom en osafwislig motwilja, och det bestämsamma ryktet wiste förtälja, att den gamle twärtwigen i unga år warit mycket, mycket lär i en ung och wacker flicka från Göteborg, med hwilken han stod i beråd att gifta sig, men att hon två dagar före brölloppet sjunkade in i koleraan och dog. Med sin bruds kallnade stof hade Stormbom begrafwat alla förhoppningar på äktenstaplig tycka och swurit att lefwa och dö som ungtarl. Ware härmed huru som hälst, — ty i detta hänseende war han mer än förbehållsam — säkert är att hwarenda gång som gubben warfodde en kwinthg i farwattnet, föll han bestedligt af några streck i lä, i fall han icke gick twärt öfwer stag och gjorde helt om.

Men med alla sina kantigheter och i trots af sin sträfwä yta war styrman Janne Stormbom i grund och botten en genomhederlig och bestedlig människa. Hånde det någongång att han råfode få se en annan seglare på lifwets haf hissa nödsignaler, så war han genast färdig att lägga bi för att erbjuda assistans. Gamle Stormbom wiste nog att den store redaren

däruppe, som befäller öfwer wäder och windar samt woredgade böfjor, i sinom tid skulle lämna godtgörelse för hwarje handräkning.

Och nu satt han här så ensam och funderade i den ljusa sommarastonsens swalka wid det öppna fönstret. Wänerne Ytterberg och Stotbäck hade för en liten stund sedan med Danielssons flup „Elida“ begifwit sig till Hållwit för att meta abborrar samt lägga ut långref. Gubben Stormbom skulle nog haft god lust att göra resfällskap, i fall icke den fördomde „rheumatisten“ hade fjättrat honom qwar denna aston i hans lilla kammar. — Och medan gamle Stormbom satt försänkt i djupa tankar, hördes ett sakta knackande på dörren och gamla Nero upphafde plitstyldigast ett doft morrande.

„Stig på!“ ropade styrman Stormbom.

Dörren öppnades, och in trädde en reslig medelålders man, klädd i torftiga, fastän snygga kläder. Uppå hans bleka och astärda anlete hade — icke passionerna — utan det djupa lidandet trykt sitt insegel.

— Bor Styrman Stormbom här i gården? sporde den nykomne.

— Det är allt jag själf det, men med hwem har jag äran att tala? utbrast Stormbom, som wid första ögonkastet humnit öfwerthga sig om att främlingen icke war någon wanlig supig „winddrifware“ af det slag, som stundom plägade infinna sig för att klappa på gubbens hjerta under åberopande af gammal wänstap.

— Farbror lär ha' swårt att i mig känna igen Kristian Fredrik Stormbom — — —

— Hvad för mittion miljarder babordsgölingar, är det du min salig brors enda raska gosse, Kristian, som war understyrman på Regina från Twebestrand, då wi senast träffades i Cardiff. — Välkommen Kristian och sitt ner. I många Herrans år har jag väntat några underrättelser från dig, och inte' ha wi här hemma wetat om du war lefwande eller död. Tyft Nero, ser du inte ditt dumma kräf, att det är min brorson. Nå hur' har wärlden lefwat och regerat med dig gamle hedersknyffel? Aldrats har du på de senare åren, så att det sku' vara swårt för en främmande att tro att du är hela tjugu år yngre än jag.

— Ja, swarade med ett sorgset leende Kristian, „också hafwa armod och lidande på senaste tider varit min enda lott, under de många år som jag irrat friblös omkring jorden, som ett redlöst sleppswral på lifwets wreda wågor.“

— Stackars Kristian, stackars Kristian, suckade gamle Stormbom, „nog har du fått pröfwa hwad det will säga att blifwa skamslad mot bränningar och blindslår, och allt det där för ett twintygs skull. Wlent jag glömmet alldeles bort att wi behöfwa något till lifs. Wänta lite min gosse lilla, så skall jag gå och se åt om det fins någon slaffning att bada upp i arklit.“

Härpå öppnade styrman Stormbom „arklit“ — ett gammalt wäggsfäst hörnslåp af el, ur hvars inre göm-

mor han letade fram ett halfstöp af „äta perlan“, ett stycke holländsk ost, några sleppskorpar, en särboke samt ett par flaskor öl, hwilket allt han bar fram på bordet framför fönstret.

— Man får lof att vara sin egen hushållerska puttrade gamle Stormbom; „för ett par weckor sedan gick Trobergstän här och passade upp. Hon war allt en pålitlig och willig själ, men så fort som hon gaf sig i slanger med hihuliterna, så for fan i käringen. Inte nog med att allt gick aswigt i händer för henne och att hon slog sönder min äkta finskiska tefanna, utan hon fick till på köpet predikostulan på sig. Så gick hon på från morgon till qväll, att jag borde drifwa ut den gamle Adam, och att det icke är godt att mannen är allena och annat dyligt i den där stilen. Till slut blef jag topprasande och för att en gång i lifwet få fred i mitt hus, mönstrade jag af käringen. — Se så nu är det ordning som det skall vara du. All ready! Willst du ein Snapsen hapsen? ja' tyssen. Det war riktigt roligt att du kom hit i kväll åt mig till sällskap; jag satt just och förargade mig åt den förärfwade rheumatiska wärken — om jag inte hade fått den i faggorna, skulle jag rest ut till Hållwit för att pimpla abborrar. — Siss, nu skall du hålla till godo med hwad huset förmår. Halswan går! Skälamento, Chimbrazzo! Ararat! Sen när wi slutat att stassa, så ska wi så ojs en toddy, och då len du Kristian komma fram med din sjöförklaring och berättas för mig allt hwad du upplefwat under de många Herrans år, som wi icke sett till hwarandra.“

En fuktig glans betäfte den yngre Stormboms ögon. Han syntes i detta ögonblick mera bedröfwad än wanligt.

— Det är en mycket sorglig historie — svarade han, „och hågkomsten af allt det som jag upplefwat kommer mitt hjärta ämjo att blöda. Men för min fars ende broder will jag nu icke hålla någonting hemligt utan berätta om hwad jag lidit och utstått, det må sedan swida i själen huru mycket som helst.“

— War du lugn, Kristian, återtog farbrodern tröstande, „efter regn kommer solken, en gång kommer lyckans sol att slija också för dig min gosse, kanske snarare än du tror. Wi människor hafwa kommit hit till jorden för att pröfwa både godt och ondt. War Herre han wet nog huru han styr och ställer här på jorden, och ju mer han pröfwar oss, desto bättre menar han med oss, står det i en bok, som jag läst någongång i tiden. Jag kommer nog i håg den dagen, då de stopade min Aurora i kyrkogårdens mull i Göteborg. En sådan qwinna! Och tre dagar före brölloppet kom döden och gjorde slut på allt! Jag trodde jag skulle blifwa galen. Jag gick bag ut och dag in och bara förjode, och man skulle gärna fått köhala mig utan att jag hade brytt mig det ringaste därom. Till slut gick jag för att söka tröst in på en källare i närheten af Stigbärgskliden. Här törnade jag händelsewis ihop med en af Dicksons kaptener, som prejade an mig och erbjöd mig hyra som styrman på en tredäckare, som i dagarne skulle gå med planklast från Drustöldsöwil till

Melbourne. Jag antog tillbudet, och så snart som jag hörde de friska windarne spela i tassel och tåg, blef jag människa igen. Men aldrig glömmar jag den tiden, om jag också skulle bli lika gammal som salig Metusalem. Men stål på dig hederstknuffel, det är äkta jamaika rom, må du tro, importerad direkte för kapten Ahlfors' wid Kyrkogatan n:o 12 räkning. Den gubben håller sig endast med äkta waror. — Nu har jag lättat mitt hjärta för dig, nu kan det wara din tur.“

II.

Och Kristian Stormbom började sin berättelse:

— Som farbror torde komma i håg, så gjorde jag år 1857 min första fjörefa ombord å barkskippet „Usto“ från Helsingfors efter slutad skolgång. Jag war då sjutton år gammal. Sedan jag gjort mitt lärospån under en sommarresa till Cadix, mönstrade jag om hösten i Riga ombord i en amerikansk fullriggare och for ut på tre års resa, hwarefter jag återwände till Helsingfors. Här tog jag styrmansexamen år 1862 och ärnade återigen ge mig ut på långresa, då mitt öde plötsligen tog en helt annan wändning.

Det war en höftaften i medlet af september för sexton år sedan. Wi hade hela dagen hållit på att lasta hollands bjäll wid Tschetschulins brädgård, och så snart som wi törnat ut, gick jag i sällskap med Bomans Kalle in till staden för att dricka ett glas toddy tillsammans. Wi kommo då till en källare wid Katarinegatan, som Bomans Kalle plögade besöka, emedan

där fanns en så „skofriist“ och treflig busettmansfäll, som hette Augusta Blomqvist, hemma från Kalmar. Och hur det sedan bar sig till, så blef slutet af saken den att jag icke blott fann Augusta Blomqvist „skofriist“ och treflig, utan jag blef hwåra betagen i den wadra flickan, och inom två wendor woro wi „ringförlofwade“ och jultiden stod wårt bröllop. Wieserligen war hennes rykte icke det bästa, och mina anhöriga afrådde mig på det bestämdaste från att ingå en så öfwerflöd förbindelse. Men det war allt som att gjuta olja på elden. När man är ung och får öfwer ögon och öron, då är man icke emottaglig för förnuftigt folks råd. Jugenting war naturligtwis enklare än att alla andra människor i wärlden woro afundsjula på mig för den oerhörda lycka, som jag war på väg att göra. Och därför fette man i hop en mängd dumma historier om min fästmo. Förtal, nedrigt förtal alltjämmans! Så tänkte jag i min halstarriga kärleksrysel, föga anande att jag en dag skulle wafna upp på ett försträcktligt sätt ur min ljuswa willa“ —

— Ja, må hin häle ta och annamma alla de där lätta lustjakterna! afbröt farbror Stormbom förtrytsamt, „i laber kultje och smul sjä kan man nog manövrera med dem, men det första som det sticker upp en storm och horisonten börjar mulna, så göra de kowändning och gå i kwaf. — Good look! sa' engelsman! Det tål wid en klunk för att skölja ned förtretten. Skål Kristian!

— De första ären af mitt ättenskap woro de lyck-

ligaste som jag upplefwat på jorden fortfor Kristian, sedan han smuttat på sitt toddyglas, — „jag hade lyckats få employ som laststyrman på en af de ångbåtar, som göra regulära turor mellan Petersborg, Helsingfors, Åbo och Stockholm. Jag hade två hundra mark månattligen i hyra jämte lappfale, hwilket war nog för wår tarfliga bärning. Wi hade två rum och löl i ett litet trefligt hus wid Konstantinsgatan och jag war under seglationstiden en gång hwarje annan wenda i tillfälle att hälsa på hemma. Jugenting förde wår husliga lycka, som naturligtwis blef ännu förre, då Augusta ett år efter wårt bröllop skänkte lifwet åt en liten glad goöse, som i dopet erhöill namnen Arwid Johan.“

— Min guson, ja, utbrast farbror Stormbom, „en duktig pojke, ett riktigt karlaämne som med tiden kommer att göra heder åt hela släkten.“

— Hwar finnes lilla Arwid, hwar? swara fort! sporde Kristian Stormbom ifrigt, springande upp från stolen, uppå hwilken han satt, med så häftig fart att densamma föll bakänges i golfwet.

— Stopp och belägg, salta i backarne, goöse, du får tids_nog se honom friist och wälbehållen, — genmälte den gamle. „Arwid har alltsedan hans farmor, Gud signe den hyggliga människon, dog för fyra år tillbaka, warit upptagen som barn i huset hos ett rikt och förnämnt herrskap, som bor wid Boulewardsgatan. I wåras tid han de högsta betygen från sjätte klassen i lyceum, och nu är han ute på Degerö som in-

formator för ett par minderåriga pojkar. Så ung han är, så vill han redan förtjäna sig själf penningar. Det är ruter i den posten ska' jag säga. Också är han omtykt af både lärare och samvater, ty han är hvarken någon backhare eller fidesgnidare'. Och inte har högnodsbdjävulen heller fått makt med hans unga oföörärfwade sinne, såsom fallet är med många andra postspolingar i våra lärda skolor, där man proppar skallmejan full med grekiska och latin, men ger hin hälen i att implanta folknett. Hwar enda söndag under terminerna kommer han hit och hälsar på sin gusar, och hwarenda gång läns det för mig som om wårsofen skulle lysa härinne. I morgon, då du hunnit rigga upp dig lite grann ska' wi twärt resa ut till De-gerö för att hälsa på. Han har så många gånger talat om sin pappa, så Men hwad nu för stoc miljarder malspilar? Jeg troer att de græder ja' dansken. Se så, lipa inte längre nu som en läring, utan klang i botten med glaset, så få wi brygga oss en tuting på andra benet. Dessutom vill jag höra din sjäfförelaring till slut, innan wi gå till sofs!"

Sedan Kristian hunnit hämta sig från det första intrycket af glad öfverraskning, och sedan han åttlydt gubbens order i afseende å ibryggningen, mot hvilken icke appel eller gensaga hjälpte, fortfor han:

— Jag war, som jag nys nämde, den lyckligaste warelse under solen. Så förfldto fyra år framåt. Augusta hade under denna tid warit en öm och trogen maka. Huru säll kände jag mig icke hwarje

gång jag kom till mitt trefliga hem och min lilla Arwid strätte emot mig sina små knubbiga armar. Jæte kunde jag då tänka mig huru sorgligt slutet skulle bli!

Jag hade länge lagt märke till hurusom en af min hustrus barndomsvänner, ett fruntimmer från Swerge, om hvilken ingen med wisshet kunde säga af hwad hon hade sitt lifs uppehälle, plögade besöka Augusta, och jag märkte också tydligt att min hustru efter hwarje besök af Karin Mannersflog, så hette den sata wöninnan, wisade sig mer och mer wresig och twär emot mig. Tidt och ofta beklagade hon sig öfwer att jag icke war karl att skaffa henne en tjänarinna, ibland war möblemanget för tarfligt, stundom lät hon äfwen förstå att hon, om hon förblifwit ogift, med sitt utseende och sitt fött att föra sig nog skulle kunnat göra ett bättre parti än att gå åstad och gifta sig med en simpel kofferdstyrman

— Det sku' hon inte ha sagt för intet! utfor gamle Stormbom, i det han häftigt slog glaset mot bordet och stampade med foten i golfwet, så att Nero sprang upp från sin sofsplats under bordet och började högljudt skälla af alla krafter, — hade jag warit i ditt ställe skulle jag ha swarat att en wårdsbusmamzell kunde tacka sin lyda att ha fått en ärlig sjäoman till man, och jag skulle ha wisat det där kwinthget på porten, hwar enda gång som hon stac galjonsbilden in genom dörren."

— Jag försökte, återtog Kristian Stormbom, „att lugna Augusta med att allt nog skulle blifwa bra, så

fort jag fått min sjökaptensexamen undanförd och bad henne gifwa sig till tåls så länge och icke göra lifwet bittert för sig själf och för mig genom onddiga grubberier. Då föll hon mig oftaft om halsen och bad om förklåtelse för sitt oförstånd, och så woro wi försonade igen. Ty Augusta war i grund och botten icke elak, men fallen för sáfänglighet som kvinnor i allmänhet äro.

Då nu den där Karin Mannerfög märkte att jag med allt annat än blida blickar betraktade hennes wifster i huset, så började hon passsa på att insinna sig under de tider jag war på sjöresa på ångbåten eller om wintrarne under de timmar som jag war ute i staden. Genom beställsamma skwallrande tungor fick jag weta att hon på senare tider haft med sig i sällskap en lång mörklett mansperson med swarta polifonger, en tytt handelsresande, som reste omkring och „gjorde“ i trykt domestik och andra manufakturwaror. Jag hörde aldrig på det örat, ty jag litade då ännu för mycket på min Augustas heder.

Men då slutligen mina befanta ute i staden hwarje gång som det blef fråga om min hustru, började småle på ett beshnnerligt sätt, och då herr Rudolf Kugelman, den länge handelsresanden hette nämligen så, på egen hand utan sin sedwanliga följeslagarinna kom på wifit i mitt hem, så började äfwen jag ana ugglor i mossan och att allt icke hängde rätt ihop. Och snart fick jag äfwen wifshet i saken.

Det war en lördag afton i slutet af augusti för

tio år tillbaka. Wi kommo med ångbåten från Petersburg och skulle följande morgon klockan 2 afgå till Åbo och Stockholm. Under de några timmar som ångbåten låg wid möljen, begagnade jag mig af tillfället att, då lasten war losjad och lastad, springa upp till mitt hem. Jag förwänades till en början öfwer att Augusta icke war nere wid ångbåtens ankomst. Men ännu mera förwänad blef jag, då jag kom på gården och fick se dörren till mitt hem tillbommad och lilla Arwid sitta gråtande på en sten på gårdsplanen. Jag fick nu weta att Augusta och den tyffe herrn för tre dagar sedan rest med ångbåten Borgå till Borgå och att Arwid blifwit lämnad hos en twättmadam, som bodde i samma gård. Nu först gick det upp ett ljus för mig. Jag stod som slagen af åstan.

Förwirrade tankar genomforsade hjärnan på mig. Jag wifste i början ej hwad jag skulle taga mig till. Ett war dock alldeles säkert och det war att jag måste bort från denne plats, som warit witne till min wanära, och där jag dock lefwat några år så lycklig och säll.

— Och du kunde inte resa ester till Borgå och lappsalwa eselhuswudet på den länge äppettyffen? brummade gubben Stormbom.

— Wifst tänkte jag i första fluren på någonting ditåt, swarade Stormbom den yngre, „men så kom jag att tänka på lilla Arwid, huru det skulle gå med honom. Jag fattade så ett hastigt beslut, tog min gosse wid handen, satte mig i en „iswofschitsbrosta“,

och åkte ned till Nylands-gatan till min mor, berättade åt henne hela sammanhanget och lämnade posten i hennes vård. I bättre händer hade han aldrig kunnat komma. Jag lämnade åt min mor allt hvad jag hade på mig nämligen ett hundra femtio mark och lofwade framdeles slika mera. Samma natt reste jag af med ångbåten och genast efter det wi kommit i land i Stockholm mönstrade jag af, sedan jag först skaffat en annan styrman i mitt ställe. Ifrån Stockholm bar det af till Göteborg och därifrån med första ångbåtsfärdighet till Bordeaux, där jag i brist på lämplig hyra tog plats som biträde hos en winhandlare.

Jag hade varit här nära ett år och trifsdes ganska wäl i min nya ställning, då jag en wacker dag fick ett bref från min mor. Jag öppnade brefsäcket och läste med bårwande hjärta dess innehåll, som förfänt mig i djup sorg. Det innehöll underrättelser om min olyckliga Augustas slutliga öde, som gjorde mig mycket bedröfwad.

Efter min afresa från Helsingfors och då hon erfor att hennes brottsliga förhållande till Kugelman icke mer war någon hemlighet för mig och att allt emellan oss war brutet, hade hon och hennes älskare flyttat tillsammans i en präktig wåning, där de lefde dag ut och dag in i sus och dus, som om hwarje dag varit den sista. Karin Mannersflog hade också en tid bortåt deltagit i deras nöjen och muntrationer, tills hon på grund af sitt dåliga lefwerne blef omhändertagen af polisen och sliktad till Swerge. Men också

för Kugelman togo Lifans dagar en ända med bedröfwelse. För förfäring af anförtrödt gods och förfalskning af wärlar till ett belopp af flere tusen mark blef han gripen och införpassad till kronohäftet. Två dagar därefter upplöt å Kronobärgeffjärden i närheten af Klubben lifet efter den olyckliga Augusta.

Denna underrättelse gick som ett tweäggadt swärd genom min själ. Huru det war, så kom den tanken för mig att jag själf genom min godtrogenhet hade största skulden till Augustas djupa fall och olyckliga slut. Jag skulle hafwa bort från första stund hänga mina dörrar för den där falska bardoms-wänninnan, som genom sina djäwulsta konster och intriger hämtade olyckan till mitt hus, jag skulle hafwa bort genom godhet och förmaningar återföra min stackars Augusta till sina plikter som hustru och moder, då jag märkte att det inte hängde riktigt ihop, ty Augusta war i själ och hjärta icke någon dålig människa, hon skulle nog ha ångrat sig, och till Arnwid skulle inte så tidigt blifwit utan både mor och far . . .

— Att du ids förja efter ett fån't där synke! tog den gamle styrmannen åter till orda. — „Wår Herre wet nog hur han ställer det för oss. Gud wet huru det skulle hafwa gått, om ni varit längre tid gifsta. Inte tror jag att Augusta bugde till att uppfostra barn och inte tror jag håller att Arnwid någonsin skulle wänt upp till en så rar och hygglig goöfe som han nu är. Kanste att det war bäst att det gick som det gick. Annat war det, då Gud fader tog bort min Aurora.

En sådan ängel till kvinna har inte funnits på hela jorden, om man vill söta med nål och tråd från Nap Horn till Spetsbärgen. Jag tycker att vår Herre har tillräckligt med änglar ändå i sin himmel, utan att han behöfwer vara afundsjuk på oss. — Men här sitter jag själf och knorrar mot den högstes wilja. Man wet ju icke als om wi skulle ha' passat ihop. Kanste att jag, när allt kommer omkring skulle gjort släckstakelaren olycklig, om hon fått leswa och hade blifwit min hustru? Man kan inte så noga weta Därför „kippis“ och gutår! Fortsätt nu med historien om dina lesuadspassager.“

— Jag kunde, — fortsatte Kristian, „icke göra mig fri från dessa funderingar, som förföljde mig både natt och dag. Jag blef småningom mer och mer sitgiltig för allt och det war med stor motwilja som jag skötte mina åligganden. Min princial, en swergesbo, som länge wistats på platsen, obserwerade också denna märkbara förändring hos mig och jag fick emottaga den ena rättwisa förebräelsen efter den andra, till dess att hans tålmod tog slut och jag en wacker dag fick affled på grått papper. Här stod jag nu ensam ute i världen i ett främmande land med två tomma händer. Hvad skulle jag företaga mig?

Då bröt kriget ut mellan Frankrike och Tyskland. Efter den stamliga kapitalationen wid Sedan och Sedan Metz fallit i tyffarnes händer, började franska regeringen utskriswa soldater i provinserna. Om jag skulle gå och anmäla mig som frivillig, tänkte jag för

mig själf. Kanste kommer det någon barmhärtig preussisk lufa och gör slut med ens på alla lidanden. Till sammans med en swensl yngling wid namn Rosenbärg gick jag å stad och anmälde mig. Wi blefwo båda antagna som frivillige och sändade till Loirearmén som stod under general Aurelles de Paladine befäl. Den bataljon, till hwilken jag hörde, deltog i många träffningar och jag störade mig utan besinning alltid dit där faran war som störst, utan att det ringaste akka på mitt lif. Min förmän, som togo min wansinniga förtwiflan för wärkligt hjältmod, fästade snart sin uppmärksamhet wid mig. Jag hade widtalat min hederlige swenske kamrat Rosenbärg att han, isfall han öfwerlesde mig, skulle sända bref med en sista hälsning till min mor och min lilla gosse i Helsingfors, så att de skulle få weta att jag stupat på ärans fält. Men ödet wille ha' det annorlunda än wi planerat.

I slaget wid Orleans, kort före Paris' kapitulaton, då Loirearmén vann en lysande seger öfwer tyffarne, blef vår bataljon befald att storma en sientlig redutt. Det preussiska artilleriet öppnade mot oss en mördande eld, och en bland de förste som stupade war min wän Rosenbärg, som nedföll wid min sida med sönderskjuten arm. Stadars gosse, det slog ett ädelt och trofast hjärta i hans swenska barm! — Efter slutad drabbning återstodo af hela vår bataljon endast sextio man, och bland dessa sextio war jag. Jag blef befordrad till korporal och erhöil tapperhetsme-

baljen af general Aurelles de Valabines egen hand. Jo, jo, men det går mycket underligt till i krig.

Sedan fredan blifwit slutet mellan Tyskland och Frankrike kvarstod jag ännu i franska arméen i tre års tid, hwarefter jag skiljde mig och reste öfver till Spanien, där jag ingick som wolontär wid den spanska republikens armé. Jag hörde till general Conchas division och wi befunno oss i ett brinnande krig med don Carlos af alla möjliga äfwentyrare sammanrafade trupper. Wi ledo af alla krigets wedermödor bland de ödeliga pyrenéerna, hunger och köld samt umbäranden af alla slag. Också föllo många af våra tappra soldater offer för nerwsebern, som grep omkring sig mer och mer bland trupperna. Men underligt nog stod min hälsa bi och fast mina kamrater ströfo med som flugor, war jag dock frisk och sund. Ofta då jag gick på walt nattetid huttrande af köld, tänkte jag med saknad på mitt forna hem därborta wid Konstantinsgatan. Skulle jag någonsin komma att återse min födelsestad och mina närmaste anhörige?

Det war i slutet af år 1873. En kall wind blåste öfver pyrenéerna och de våra hade slitit mycket ondt. Wi hade hela dagen stottwäglat med en karlistiff truppstyrka, som dock wid nattens inbrott drog sig tillbaka bland bergen, hwarlämnande i sticket en fältkanon och fjorton krigsfångar, hwilla alla dagen därpå wid morgongryningen skulle arkebuseras.

Tidigt i dagbräckningen widtogos alla anstalter för exekutionen. Bland dem som skulle wärkställa den-

samma war äfwen jag genom lottkastning utsedd. Kl. 8 på morgonen widtog exekutionen. Den förste som bands wid pålen war en fanatistisk präst, som med krusifixet i ena handen och karbinen i den andra en längre tid hade upphetjat den okunniga landbefolkningen till strid mot den lagliga republikanska regeringen. Han dog utan att upphäfwa ett enda klagskri, och lifaså gjorde de öfriga med undantag af den sista i ordningen, en lång rätel med yfwiiga polysonger, hwilken grät och jämrade sig som ett barn. Men här hjälpte hwarlen böner eller tårar till någonting. Sådant war seden i detta inbördes krig, och samma öde hade wäntat hwar och en af oss, om wi lefwande skulle råkat falla i våra fienders händer.

Men den som blef utom sig af förwåning wid åsynen af den reslige karlistiffen, det war jag. Jag hade nämligen wid första ögonkastet i honom igenkännt — Rudolf Kugelmann. Ett utrop af öfverraskning gick öfver mina läppar. Kugelmann hörde detsamma och ristade sina ögon mot mig. Han tyktes känna igen mig, hvars lefnadslycka han sköfjat. Gud allena wet hwad som i detta ögonblick förföggit i den lifsdömdes själ. Kansle ånger?

Wi laddade våra gewär och lade an. Wid kommandoorDET „Se fyr“ smälde femton stott. Ett tungt stönande, som warade en sekund, hördes, och upphofsmanen till mitt lifs olycka hade upphört att andas. Nu står han inför en högre domstol till swars för det onda han gjort. Men en underbar lek af ödet war

det ändå att just jag skulle vara en af hans bödlar. Jag tror ändå att om det hade berott på mig att i sista minuten ändra min dödsfiendes dom, så hade jag gjort det och skänkt lifwet åt den usla warelsen, ty det står ju i den heliga skrift att „dem J tillräknen synderna, warder Eder tillräknaadt och dem J förlåten, warder Eder förlåtet.“

Kort efter denna händelse infattes Alfons den tolfte som konung på Spaniens tron. Som jag icke hade den ringaste lust att offra lif och blod för den smorde konungen med „Guds nåde“ så lade jag in hos spanska krigsministerium om mitt afled som äfwen bewiljades. J följde af en blesyr i högra armen, war jag likwäl twungen att ligga på ett krigshospital i Madrid, och då jag efter sex månader utstrefs därifrån sommaren 1875, war jag oduglig att göra tjänst som man ombord på något fartyg, och som styrman war det icke så lätt att i en främmande hamn få hyra. Jag styrde emellertid på Guds försyn mina steg till Cabiz, dit jag efter två weckor anlände utbrälad och trött både till kropp och själ. Sedan jag wankat af och an i den spanska fjödstaden under några weckors tid, tillbringande nätterna under en gammal stenbro i sällskap med råttor och möfs, träffade jag lyckligtwis på gatan en dag, då nöden war som störst, en barmhärtig sjökapten från Uddewala, som, då han hörde att jag talade svenska, ansåg mig för sin landsman och erbjöd mig fri resa till Göteborg, mot wilkor att jag skulle vara behjälplig wid lastning och lossning samt

i öfrigt biträda wid förefallande göromål, hwarpå jag gärna gick in. Den hederlige kaptenen, hvars namn jag nu glömt bort, gaf mig wid afledet i Göteborgs hamn desutom 25 kronor, så att jag kunde reda mig fram här under de första dagarne utan behjämmer.

Jag bodde emot en afgift af 50 öre för dygnet på ett af de många emigranthotellen wid Sillgatan och här träffade jag åtskilliga finländare, bland dem äfwen en och annan belant, som woro stadde på väg till Amerikas Förenta Stater och Canada. Jag såg den ena skaran efter den andra passera förbi fönstret på väg till hamnen, och så gärna skulle jag hafwa följat mig till utvandrereströmmen till det fria och härliga Amerika, ifall jag blott hade haft de för öfwerresan erforderliga 115 kronorna. Till Helsingfors hade jag icke den ringaste lust att återwända, ty lifasom fogeln, hvars näste man plundrat och förstört, flyr bort från den plats, där det stätt, på samma sätt fände jag en innerlig motwilja för att återse den ort där min stilla husliga lycka blomstrat och där jag sedan blifwit så djupt olycklig.

Det lyckades mig att efter en weckas sötande erhålla arbete hos en jegerlöfsmare, som bodde i en gränd i den delen af Göteborg som kallas Masthugget. Då jag flyttade från det anspråkslösa hotellet och skulle med min lilla packning gå ut på gatan, blef jag anhållen af en twinsperson klädd en tarfslig dräkt, hwilken med en hes och fränstötande stämma erinrade mig om att det är brukligt att resande som bo på ett

hotell wid aflyttningen därifrån gifwa en flant åt uppåserstän för beswäret. Jag wände mig hästigt och förtretad om, och såg framför mig en omkring 35 a 40 år gammal twinsperson, och med en fräck och tilltagsen uppsyn. Jag betraktade närmare detta bleka och af utswäfningar wanställda anlete och ryggade owillkorligen tillbaka, då jag kände igen det egentliga upphofwet till alla mina lidanden och sorger — Karin Mannerstog. Jag tror knappast att hon i mitt nuwaran de tillstånd kunde känna igen den „siniple styrmannen“ om hwilken hon för några år sedan så föraktligt yttrade sig, ty då hade hon ingalunda tagit emot min sista femtiöbring, som jag slungade åt henne. Jo, jo högmod går stundom på förfall“ —

— Det war rätt åt den f—ns markattan! afbröt farbror Stormbom. „Men större slepp ha' gått i twaf än sådana där galejor, som med rätta borde förankras på korrektionsinrättningen.“

— Jag började dagen därpå min nya husesfättning hos segelsömmaren i masthugget och fastän aflöningen war mycket liten — endast en krona och femtio öre om dagen, så att den knappast räckte till det nödwändigaste, så höll jag ändå ut i mer än två års tid, då jag slutligen fick en så stark hemlängtan att jag ej kunde emotstå densamma.

Genom bref hade jag fått kännedom om att min mor aflidit och jag wille därför komma hit för att se huru min stackars gosse har det, ensam som han är i världen. — Sedan jag öfwerenskommit med min ar-

betägifsware att han skulle åter taga emot mig, i fall jag återwände inom sex veckor, begaf jag mig åstiad med ångaren „Baltzar von Platen“ kanalvägen till Stockholm, och därifrån med „Hångö“ hit, och här är jag nu fattig som en kyrkrätta. Så snart som jag ännu en gång fått se min Arwid, så packar jag in och reser tillbaka till Göteborg, ty jag trifs så bra därborta. Som farbror wet så äro Swergesborna i allmänhet ett gästvänligt och präktigt folk, och i synnerhet äro de tillmötesgående emot oss swenska finländare, som de kalla jina borttröswade bröder! Här i Helsingfors kan jag inte stanna längre, ty fattigwården blir min lott till slut, om“ —

— Hwad är det för dumheter, som du pratar om fattiggården du en karl i dina bästa år! inföll gamle Stormbom i förtretad ton. „Och för resten skall jag säga dig att, om du och wore utan både armar och ben, så behöfwer du ändå inte ligga någon till last, ty den som äger, likasom du, sextontusen mark på banken, behöfwer, nej gu', inte swälta ihjäl —

— Sexton tusen mark — på banken! — Jag förstår inte ett ord af hwad farbror säger! utbrast Kristian, som war lifsom fallen från stjärne.

— Jo, det äger allt sin riktighet det, swarade farbrodern, i det han öppnade en byrålåda, hwarur han drog fram några papper. „Och se här har du depositionsbewiset från Finlands bank.“

— Ja wisst ser jag det, men lita flot är jag ändå. Hur skulle jag, som aldrig i världen spelat på

något utländskt lotteri, funnat komma mig till en sådan summa?"

— Som du wet, återtog styрман Stormbom, så dog min syster, den rika handlandeenskan Katrina Bodlund, för tre år sedan, ättio år gammal, och som hon icke hade några bröstarvingar, så woro jag, hennes ende broder, och du, hennes brorson, de ende rättmätige arftagarne till förmyndaheten, som uppgick till omkring 32,000 marl"

— Ja, men, afbröt Kristian, „jag läste ju i tidningarna att faster Katarina hade testamenterat allt hwad hon ägde och hade till hednamissionen", . . .

— Nog gjorde hon det alltid i sin ensald, svarade Stormbom den äldre, men tror du Kristian att jag skulle åtnöja mig med någonting dyligt. Nääj, ser du, då känner du mig inte riktigt, du. Tror du verkligen att jag skulle släppa arfwet ur händerna på mig? Nej, jag gick till en advokat, wi började en rättegång och genom åtskilliga wederkäftiga vittnen, bland andra läkaren, som skötte henne och prästen, som gaf henne nattwarden, lyckades jag bewisa att gumman, som led af ålderdomswaghet, inte war wid sina sinnens rätta bruk, då man lockade henne till att skrifwa under testamentet. Så att 'i then natten singo the intel'. Processen räckte i två och ett halft år och rättegångskostnaderna stego till flere hundra marl, men den som inte girade undan, det war just jag, ty jag hade rättwisan på min sida. — Men nu börjar solen gå upp bakom Sörnäs udden, och därför kan det

wara på tiden att gå till tojs. Lägg dig du på soffan, så lägger jag mig i sängen, men en liten „sängföjis" ska' wi ha' oss ändå. God natt med dig nu hederstnyffel, du behöfwer nog engång lasta ut pliffankaret, här i den stilla och fredliga Kronohagen, du som så länge drifwit omkring som ett rankigt skepp på lifwets wreda böljor."

Nautiska reflexioner.

(Af N. P.—n.)

På lifwets haf man litet hwar
Som seglare fått lydan pröfwa,
Och i den swära konst sig öfwa
Att ifrån storm och grund „gå klar.“

Från lycklig barndoms lugna strand
På oceanens djup det wida,
Wan lägger ut med sin „Ellida“
Och styr mot fjärran gömda land'

En för sitt skepp, som, stolt och stort,
Högt upp mot styn sin „redning“ sträcker,
En ann' till styrman ödet gjort
Uppå en elstock blott, som „läcker.“

En kryper fram, försigtig, styggs,
„Tar“ jemt „in ref“ och „pejlar djupen“
En ann' går på, så djärf och trygg:
„Friskt mod! Vät gå! Hal' ut med slupen!

En seglar jämt med „förlig wind“,
Med „dyrbar last“ och „hoga frakter“,
Har stoppad full båd' „för“ och „after“
Och börfen lifsom „bogen“ trind.

En annan tycks ha' „stiltje“ blott
Och „stid i stäf“ mest bessemellan;
Hans „turer“ lyckas därför fällan
Att „gå med barlast“ blir hans lott.

Men dum är den kapten ändå,
Som öfwer wind och wäder klagar:
Bäst låta, nöjd, wår Herre rå
Allen' för med- och motgångsdagar!

För alla samma mål är lagdt,
Och samma favor alla hota,
Och samma medel att dem mota
Ha' alla lita i sin makt.

Och ingen skylla kan därpå,
Att han ej „rätta kursen“ wistte;
Tar någon farkost derom mistte,
Får den sig själf ju skylla då.

En hwar ju i sitt eget bröst
Har sin „kompass“, som ewigt pelar
Emot det rättas pol; en röst,
Som aldrig, aldrig sig förnelar.

Och för en hvar det finns också
 „En samling sjöfort“, ju, som duger,
 Och som när allting annat ljuger,
 Man fullt och fast kan lita på.

För hvarje „klippa“, hvarje „grund“,
 Är där så tydligt „märkt“ och „prickadt“
 Och alla de, som däri blickat,
 Ju seglat lyckligt „världen rund“.

Och när på lifvets haf är natt,
 Och mörker seglarn's synkrets höljer,
 Han tryggt ju „hoppets stjerne“ följer,
 Till ledning för hans losa satt.

Doct ile ju steppsbrott jämt i mängd,
 Och mången blott som „vrat“ får landa;
 En efter annan ser man „srand“,
 Bland frestelsernas klippor trängd.

Blir ock med nöd därur man rykt,
 „Stamfilad, grundstött, svart handterad“
 Hur präktigt än ens „skrof“ är bygd,
 Man ej så lätt blir „reparerad.“

Wäl den, som bärgad, hamnen när
 „Destinationsorten“ för alla,
 Som när hans anfar wäl fått falla,
 Lugn för den store „Medarn“ står!

Då gäller att ha' rent „om bord“,
 Att för sin „skuta“ kunna svara.
 Wäl den, som wid Hans auropsord
 Har alla sina „papper klara!“

Konkursansöfningsar m. m. skrif-
 was fort och billigt, Styrmansgatan
 N:o 12 till vänster om porten.